

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
MESLEKÎ VE TEKNİK EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

GÜZEL SANATLAR LİSESİ

KANUN DERSİ

9, 10, 11 ve 12. Sınıflar Öğretim Programı

2022

İÇİNDEKİLER

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI 3

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI	3
1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	3
1.2.1. Değerlerimiz	4
1.2.2. Yetkinlikler	4
1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	5
1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	6

2. KANUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI..... 7

2.1. KANUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI	7
2.2. KANUN DERSİNE ÖZGÜ BECERİLER.....	7
2.3. KANUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR.....	8
2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU	10

3. KANUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI 12

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI	12
3.2. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	13
9. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	13
10. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	15
11. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	16
12. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	17

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim; bilgi üretebilen ve bu bilgiyi hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünebilen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkıda bulunabilen bir bireyi tanımlamaktadır. Öğretim programları; bu niteliklere sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek şekilde salt bilgi aktarmaktan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanım ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Bu kazanım ve açıklamalar ile öğrenme çıktıları ilgili disiplinin yetkin, güncel ve geçerli olduğunu; eğitim öğretim sürecinin hayatla doğrudan ilişkili şekilde tasarlandığını gösterir niteliktedir. Bu kazanımlar ve bu kazanımların sınırlarını belirleyen açıklamalar; sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çerçevesinde bütünlüştürmüş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde (TYÇ) ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzeydeki beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak
4. Liseyi tamamlayan öğrencilerin ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, TYÇ'de ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzeydeki beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime, bir mesleğe ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamak

1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünlüştürmüş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar, öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışlar arasındaki bütünlüğü sağlamaktadır. Değerlerimiz, toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlara aktarılacak öz mirasımızdır.

Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkıda bulunmasını sağlayan eyleme dayalı becerilerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori ve pratik bütünlüğünü sağlayan asli parçamızı oluşturmaktadır. Güncellik içinde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla arızidir ve bu sebeple sürekli gözden geçirmelerle güncellenerek yenilenmektedir.

1.2.1. Değerlerimiz

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde bulunmakta, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünüme ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatın rutin akışında karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceği, değerlerini benimseyen ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlara bağlıdır. Bundan dolayı eğitim sistemimiz, her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırmayı amaçlamaktadır. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarıya odaklanan, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Asli görevi temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmektir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi, değerleri kazandırma işlevini eğitim programlarını da kapsayan eğitim ortamıyla yerine getirir. Eğitim programı; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Bu anlayışla değerlerimiz öğretim programlarında ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan kök değerler; adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverliktir. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına hem ilişkili olduğu alt değerlerle hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

1.2.2. Yetkinlikler

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler TYÇ'de belirlenmiştir. TYÇ, sekiz anahtar yetkinlik belirlemekte ve bunları aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

1. Ana dilde iletişim: Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme, yorumlama (dinleme, konuşma, okuma, yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev, eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmadır.

2. Yabancı dillerde iletişim: Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim ve öğretim, iş yeri, ev, eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürler arası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları bireyin yeterlilik seviyesi, sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak farklı diller arasında değişiklik gösterecektir.

3. Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler: Günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

4. Dijital yetkinlik: İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsamaktadır. Söz konusu yetkinlik; bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

5. Öğrenmeyi öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme; bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.

6. Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler: Kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içermektedir. Bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân sağlayacak, gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiyle, ulaşımları demokratik ve aktif katılım kararlılığıyla medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

7. İnisiyatif alma ve girişimcilik: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade etmektedir. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil, işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında da desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olmayı ve iyi yönetimi desteklemeyi de kapsar.

8. Kültürel farkındalık ve ifade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdiridir.

1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Her birey birbirinden farklı kişisel özelliklere sahiptir. Bu sebeple öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart” olması insan doğasına ters-tir. Dolayısıyla ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme ve değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir yaklaşım değildir. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarında değil, eğitim uygulayıcılarında ve öğretmenlerde-dir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, bu çalışmalarda kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılabilecek ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez, sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.

3. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil, izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.
4. Bireysel farklılıklardan dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genelgeçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencilerin akademik gelişimi tek bir yöntem veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.
5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil, “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla eğitimde sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.
6. Çok odaklı ölçme ve değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.
7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programları geliştirilirken insanın çok yönlü gelişim özelliklerine dair bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi gözetilen bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insanın gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında bireylerin yaş dönemlerine dair gelişim özellikleri gözetilerek destekleyici önlemler alınması önerilmektedir.

Gelişim, hayat boyu sürer fakat tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evrelerin başlangıç ve bitişleri de homojen değildir. Programlar bunu olabildiğince göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaç ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi belirli yönelimlerle karakterize edilir. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardıllığı noktasında dikkate alınmış hem de derslerin sınıf düzeyinde dağılımı ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden öğrencinin edindiği bir kazanımın, onun gelişiminde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate almaları beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içinde farklı özelliklere sahiptir.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu evreler gelişim açısından riskli ve kritiktir. Söz gelimi ergenlik dönemi kimlik edinimi için kritik dönemdir ve eğitim bu dönemde kimlik edinimini destekleyici sosyal etkileşimleri artırır ve yönetir. Bu sebeple öğretmenlerin gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencilerin durumuna daha duyarlı davranması beklenir.

2. KANUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Kanun, Türk müzik kültürünün en karakteristik ve önemli mızraplı sazlarından. Kanun çalgısı geleneksel Türk müziğinin icrasında çok önemli bir yere sahip olmakla birlikte perde yapısı ve tınısı itibarı ile birçok müzik türünün de vazgeçilmez enstrümanlarından. Böyle özel bir çalgının eğitimi ile Türk müziğine önemli katkılar sağlanacaktır.

Çalgı Eğitimi Kanun Dersi Öğretim Programı'nın uygulanması ile öğrencilerin Türk müziğinin karakteristik özelliklerini çalgısı ile yansıtabilmeleri, kanun çalma ile ilgili teknikleri uygulayabilmeleri ve böylelikle orkestra içerisinde birlikte ya da solo olarak kanunu her düzeyde başarı ile icra edebilmeleri hedeflenmektedir. Çalgı Eğitimi Kanun Dersi Öğretim Programı'nda kültürümüzde yer alan aynı müzikal evrene ait kanunla icra edilebilecek yapıda sözlü ve sözsüz (saz eseri, oyun havaları vb.) eserlere yer verilerek akademik bir altyapı için klasik bir repertuar oluşturulması amaçlanmıştır.

2.1. KANUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI

Bu programla öğrencilerin aşağıda belirtilen amaçlara ulaşmaları beklenmektedir:

- Ses frekanslarındaki adlandırılış farklılığını kanun çalarken ve akortlarken dikkate almaları
- Yazılan etütleri yeteri kadar çalarak belli bir hıza ulaşmaları
- Basit makamları seslendirmeleri
- Bileşik makamları seslendirmeleri
- Şed makamları seslendirmeleri
- Kanun çalgısının karakteristik çalma tekniklerini kavramaları ve eserlerde bu teknikleri uygulamaları
- Basit ve bileşik usullerdeki eserleri 4 ve 5 ses aktarım (transpoze) yaparak çalmaları
- Türk müziği eserlerini karakteristik özelliklerine uygun olarak icra etmeleri
- Toplu çalışmalar vasıtasıyla birlikte düşünme, hareket etme, sorumluluk ve paylaşma bilinci kazanmaları
- Ulusal ve uluslararası müzik faaliyetleriyle toplumun sosyal ve kültürel gelişimine katkıda bulunmaları
- Geleneklerini bilerek geleceğe bakmaları, geleneğe ilişkin yüksek bir farkındalıkla teknolojinin imkânlarını kullanarak mûsiki kültürüne hizmet etmeleri

2.2. KANUN DERSİNE ÖZGÜ BECERİLER

Kanun Dersi Öğretim Programı ile ulaşılması beklenen alana özgü beceriler şunlardır:

- Yüksük, mızrap ve akort anahtarını kullanma
- Mızrap kullanarak kanunda temiz ses üretme
- Akort yapma
- Tremolo tekniğini uygulama
- Glissando tekniğini uygulama
- Oktav tekniğini uygulama
- Taksim yapma
- Müziksel işitme
- Müziksel okuma
- Solo icra yapma

- Birlikte (ikili, üçlü vb.) ve toplu icra yapma
- Makam bilgisi
- Deşifre yapma
- Aktarım yapma
- Sağ ve sol el koordinasyonu

2.3. KANUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Kanun Dersi Öğretim Programı, öğrencilerin kanunla ilgili birikiminin başlangıç seviyesinden üst seviyeye kadar ulaşmasını hedeflemektedir. Bu hedefin gerçekleşmesinde Türk müziğinin tüm sözlü ve sözsüz eser dağarcığından yararlanılabilir.
- Kanun Dersi Öğretim Programı'nda öğrenme-öğretme süreci içerisinde gerek duyulduğu takdirde, her ünitenin ve konunun bir başkası ile koordineli, ilişkili ve birbirini tamamlayarak yürütüldüğü esnek bir planlama yapılabilir. Örneğin 9.5.1.4 kanunda tremolo tekniği, bûselik makamında öğretilmektedir. Aynı teknik diğer makamların anlatıldığı ünitelerde de tekrarlanmalıdır. Programda yer alan ünitelerin eksiksiz olarak işlenmesi şartıyla konu içeriğinde yer değişiklikleri yapılabilir.
- Kanun Dersi Öğretim Programı ile kazandırılması hedeflenen teknik beceri ve evrensel yöntemlerde, Türk müziği çalgı eğitiminin geleneksel yöntemi olan usta-çırak ilişkisi (meşk) göz ardı edilmemeli ve süreç bu yöntemle desteklenmelidir. Sadece notanın icra edilmesi ile Türk müziğinin karakteristik özelliklerinin yansıtlamayacağı bilinmelidir.
- Kanun Dersi Öğretim Programı'nda kazanımların kavratılmasında öğrenci grubunun merakları, ilgileri, çevresi, gereksinimleri, beklentileri ve hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınmalıdır.
- Etkinlikleri uygularken ya da yeni etkinlikler geliştirilirken programda yer alan kazanım açıklamalarına bağlı kalınmalıdır.
- Seslendirilecek etüt ve eserlerin seçiminde, öğrencilerin teknik düzeyi göz önünde bulundurulmalıdır.
- Öğrencilere teknik düzeylerinin çok altında veya üstünde görevler verilmemelidir.
- Kanun çalma becerilerini kazanma ve pekiştirme sürecinde öğrencilere yeteri kadar süre tanınmalı, bir beceri yeterince pekiştirilmeden yeni beceri öğretimine geçilmemelidir.
- Öğretmen, programda yer alan kazanımlara ve içeriğe bağlı kalmak şartıyla eser ve etüt takviyesi yapabilir. Öğrencilere yeni ve özgün içerikler barındıran farklı ödev ya da projeler verebilir.
- Öğrencilere verilen ödev ya da proje kapsamındaki dinleme ve araştırma çalışmaları, müziği anlamak ve müziği okumak adına yapılan etkinliklerdir. Öğrenciler çalıştıkları eserleri dinleyerek yorum ve yorumcular arasındaki farkları tespit edebilirler. Araştırma etkinliği ise öğrencilerin eserler hakkındaki bilgilere (besteci, dönem vb.) ulaşması ve eserin özelliklerini tanıması açısından önemlidir. Dinleme ve araştırma etkinlikleri, öğrencilerin yeni bakış açıları kazanmalarını sağlayarak genel kültür gelişimlerini destekleyici nitelikte olmalıdır.
- Öğrencilere kanun çalgısının teknik özelliklerinin ve öğretim yaklaşımlarının gelişim aşamasında olduğu açıklanmalıdır. Bu konuda yayınlanmış tez, makale, kitap, işitsel doküman gibi kaynaklardan faydalanmanın ve literatürü takip etmenin öğrencilerin gelişimleri açısından önemli olduğu vurgulanmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde, kazanımların edinilmesine yardımcı olabilecek uygun görsel, işitsel ve basılı materyallerden de yararlanılmalıdır.
- Programın uygulanması sürecinde öğrencilerin bilgi ve iletişim teknolojilerini aktif olarak kullanmalarına olanak sağlayacak etkinlik ve çalışmalara yer verilmelidir.

- Öğrencilerin kendi bilgi ve becerilerindeki eksiklikleri fark etmeleri, bu eksiklikleri giderebilmeleri için bireysel hedefler belirlemeleri sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin yeni ve eski bilgileri arasında bağ kurarak öğrendiklerini ilişkilendirmesine özen gösterilmelidir.
- Öğretim sürecinde öğrencilerin sahne ve performans becerilerini geliştirmelerine olanak sağlayan etkinlikler düzenlenmelidir.
- Öğrencilerin başarabilme deneyimini yaşaması için bireysel farklılıklarını dikkate alan fırsatlar yaratılmalıdır.
- Grup çalışmaları; öğrencilerin estetik duyarlılık içinde birbirine yardımcı ve destek olmasını, birbirlerinin çalışmalarını görerek eleştirmelerini, yeni fikirlerin doğmasını ve olumlu ilişkilerin geliştirilmesini sağlar. Bu nedenle grup çalışmaları özendirilmeli ve desteklenmelidir.
- Sanatsal etkinlikler aracılığı ile öğrencilerin sanat zevki ve estetik duygularını geliştirmeleri amaçlanır. Öğrencilerin her tür sanatsal etkinliği takip etmelerine önem verilmeli, bu konuda onlara yol gösterilmelidir.
- Değerler eğitimi kapsamındaki etkinlik, çalışma, araştırma konusu veya okuma parçalarına programda yer verilmelidir.
- Öğretmen; öğrencileri millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerler bakımından besleyici, öğrencilere demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirmede yol gösterici olmalıdır.

2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU

9. SINIF			
ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
KANUN ÇALMADA TEMEL DAVRANIŞLAR	9	8	11
TELLERDEN SES ÇIKARTMA ÇALIŞMALARI	3	12	17
MANDAL ÇALIŞMALARI	2	8	11
ÇÂRGÂH MAKAMI	4	8	11
BÜSELİK MAKAMI	5	16	22
KÜRDÎ MAKAMI	4	10	14
RAST MAKAMI	4	10	14
TOPLAM	31	72	100

10. SINIF			
ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
AKTARIM (TRANSPOZE)	2	26	36
UŞŞAK VE BAYATÎ MAKAMLARI	9	14	19
HÜSEYNÎ MAKAMI	6	12	17
HİCAZ AİLESİ MAKAMLARI	5	20	28
TOPLAM	22	72	100

11. SINIF

ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
TEKNİK ÇALIŞMALAR	1	8	11
KARCIĞAR MAKAMI	5	16	22
SEGÂH MAKAMI	5	18	25
HÜZZAM MAKAMI	5	20	28
SABÂ MAKAMI	5	10	14
TOPLAM	21	72	100

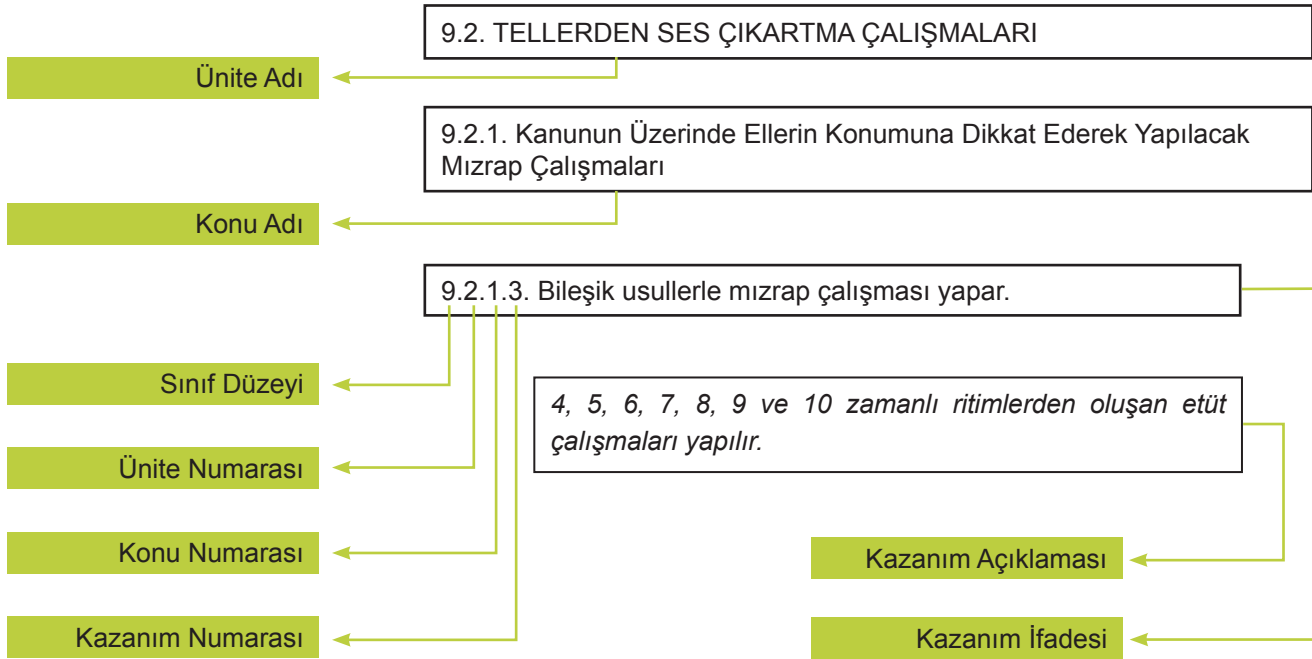
12. SINIF

ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
MÂHUR MAKAMI	5	18	25
NİHÂVEND MAKAMI	5	18	25
KÜRDİLİ-HİCAZKÂR MAKAMI	5	18	25
HİCAZKÂR MAKAMI	5	18	25
TOPLAM	20	72	100

3. KANUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI

Programda ünite temelli yaklaşım esas alınmıştır. Programda 9. sınıf düzeyinde yedi, 10. sınıf düzeyinde dört, 11. sınıf düzeyinde beş, 12. sınıf düzeyinde dört ünite bulunmaktadır. Kazanımlar; sınıf düzeyi, ünite numarası, konu numarası ve kazanım numarası esas alınarak numaralandırılmıştır. Kazanımlara ilişkin açıklamalar, sınırlamalar veya uyarılar kazanımı takip eden satırda italik yazı karakteriyle ifade edilmiştir. Kazanımların yapısı aşağıda şematik olarak gösterilmiştir.

Şekil 1. Kazanımların Yapısı

3.2. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

9. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

9.1. KANUN ÇALMADA TEMEL DAVRANIŞLAR

9.1.1. Türk Müzik Geleneğinde Kullanılan Kanun Çalgısının Tarihçesi, Yapısal Özelliği, Oturma Pozisyonu ve Gerekli Materyalleri

- 9.1.1.1. Kanunun tarihçesini açıklar.
- 9.1.1.2. Kanunun yapısal özelliklerini açıklar.
- 9.1.1.3. Doğru oturma ve çalma pozisyonunu uygular.
- 9.1.1.4. Yüksük, mızrap ve akort anahtarının işlevini açıklar.

9.1.2. Kanunun Ses Sahasının Tanıtımı

- 9.1.2.1. Kanun çalgısının ses genişliğini açıklar.
- 9.1.2.2. Kanun çalgısındaki natürel seslerin isimlerini söyler.

9.1.3. Mandal Gruplarının Tanıtımı ve Kanunu Akort Etme Çalışmaları

- 9.1.3.1. Aralarında boşluk bulunmayan mandal gruplarını gösterir.
- 9.1.3.2. Aralarında boşluk bulunan mandal gruplarını gösterir.
- 9.1.3.3. Kanunu akort eder.

9.2. TELLERDEN SES ÇIKARTMA ÇALIŞMALARI

9.2.1. Kanunun Üzerinde Ellerin Konumuna Dikkat Ederek Yapılacak Mızrap Çalışmaları

- 9.2.1.1. Kaba çârgâh ve çârgâh ses sahasında basit usullerle mızrap çalışması yapar.
2/4 ve 3/4 lük ritimlerden oluşan etüt çalışmaları yapılır.
- 9.2.1.2. Kaba çârgâh ve tiz çârgâh ses sahasında basit usullerle mızrap çalışması yapar.
2/4 ve 3/4 lük ritimlerden oluşan etüt çalışmaları yapılır.
- 9.2.1.3. Bileşik usullerle mızrap çalışması yapar.
4, 5, 6, 7, 8, 9 ve 10 zamanlı ritimlerden oluşan etüt çalışmaları yapılır.

9.3. MANDAL ÇALIŞMALARI

9.3.1. Sol El Basit Mandal Kullanımı

- 9.3.1.1. Yegâh, hüseyinî-aşiran, rast, dügâh, bûselik telleri üzerinde mandal çalışması yapar.
- 9.3.1.2. Etüt içinde mandal çalışmaları yapar.

9.4. ÇÂRGÂH MAKAMI

9.4.1. Çârgâh Makamında Etüt, Seyir ve Eserler

- 9.4.1.1. Çârgâh makamını açıklar.
- 9.4.1.2. Çârgâh makamındaki etütleri çalar.
- 9.4.1.3. Çârgâh makamının seyrini çalar.
- 9.4.1.4. Çârgâh makamında verilen örnek eserleri çalar.

9.5. BÛSELİK MAKAMI

9.5.1. Bûselik Makamında Etüt, Seyir, Eserler ve Tremolo Tekniği

- 9.5.1.1. Bûselik makamını açıklar.
- 9.5.1.2. Bûselik makamındaki etütleri çalar.
- 9.5.1.3. Bûselik makamının seyrini çalar.
- 9.5.1.4. Tremolo tekniğini uygular.
- 9.5.1.5. Bûselik makamında verilen örnek eserleri çalar.

9.6. KÛRDÎ MAKAMI

9.6.1. Kürdî Makamında Etüt, Seyir ve Eserler

- 9.6.1.1. Kürdî makamını açıklar.
- 9.6.1.2. Kürdî makamındaki etütleri çalar.
- 9.6.1.3. Kürdî makamının seyrini çalar.
- 9.6.1.4. Kürdî makamında verilen örnek eserleri çalar.

9.7. RAST MAKAMI

9.7.1. Rast Makamında Etüt, Seyir ve Eserler

- 9.7.1.1. Rast makamını açıklar.
- 9.7.1.2. Rast makamındaki etütleri çalar.
- 9.7.1.3. Rast makamının seyrini çalar.
- 9.7.1.4. Rast makamında verilen örnek eserleri çalar.

10. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

10.1. AKTARIM (TRANSPÖZE)

10.1.1. Aktarım Kavramı

10.1.1.1. Aktarım kavramını açıklar.

Aktarım kavramı çârgâh, bûselik, kürdî ve rast makamları kullanılarak anlatılır.

10.1.1.2. Gördüğü notayı 4 ses ve 5 ses aktararak çalar.

10.2. UŞŞAK VE BAYATÎ MAKAMI

10.2.1. Uşşak ve Bayatî Makamlarında Etüt, Seyir, Eserler ve Oktavlı Çalma Tekniği

10.2.1.1. Uşşak makamını açıklar.

10.2.1.2. Uşşak makamındaki etütleri çalar.

10.2.1.3. Uşşak makamının seyrini çalar.

10.2.1.4. Bayatî makamını açıklar.

10.2.1.5. Bayatî makamındaki etütleri çalar.

10.2.1.6. Bayatî makamının seyrini çalar.

10.2.1.7. Oktavlı çalma tekniğini uygular.

10.2.1.8. Uşşak ve bayatî makamlarında verilen örnek eserleri çalar.

10.2.1.9. Uşşak ve bayatî makamlarında verilen örnek eserleri 4 ses ve 5 ses aktararak çalar.

10.3. HÜSEYNÎ MAKAMI

10.3.1. Hüseyinî Makamında Etüt, Seyir, Eserler ve Glissando Tekniği

10.3.1.1. Hüseyinî makamını açıklar.

10.3.1.2. Hüseyinî makamındaki etütleri çalar.

10.3.1.3. Hüseyinî makamının seyrini çalar.

10.3.1.4. Glissando tekniğini uygular.

10.3.1.5. Hüseyinî makamında verilen örnek eserleri çalar.

10.3.1.6. Hüseyinî makamında verilen örnek eserleri 4 ses ve 5 ses aktararak çalar.

10.4. HİCAZ AİLESİ MAKAMLARI

10.4.1. Hicaz Ailesi Makamlarında Etüt, Seyir ve Eserler

10.4.1.1. Hicaz ailesi makamlarını açıklar.

10.4.1.2. Hicaz ailesi makamlarındaki etütleri çalar.

10.4.1.3. Hicaz ailesi makamlarındaki seyirleri çalar.

10.4.1.4. Hicaz ailesi makamlarında verilen örnek eserleri çalar.

10.4.1.5. Hicaz ailesi makamlarında verilen örnek eserleri 4 ses ve 5 ses aktararak çalar.

11. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

11.1. TEKNİK ÇALIŞMALAR

11.1.1. Kanunda Hız Çalışmaları

11.1.1.1. Sağ ve sol el güçlendirme etütlerini yavaştan hızlı tempoya doğru çalar.

11.2. KARCİĞAR MAKAMI

11.2.1. Karcıgar Makamında Etüt, Seyir ve Eserler

11.2.1.1. Karcıgar makamını açıklar.

11.2.1.2. Karcıgar makamındaki etütleri çalar.

11.2.1.3. Karcıgar makamının seyrini çalar.

11.2.1.4. Karcıgar makamında verilen örnek eserleri çalar.

11.2.1.5. Karcıgar makamında verilen örnek eserleri 4 ses ve 5 ses aktararak çalar.

11.3. SEGÂH MAKAMI

11.3.1. Segâh Makamında Etüt, Seyir ve Eserler

11.3.1.1. Segâh makamını açıklar.

11.3.1.2. Segâh makamındaki etütleri çalar.

11.3.1.3. Segâh makamının seyrini çalar.

11.3.1.4. Segâh makamında verilen örnek eserleri çalar.

11.3.1.5. Segâh makamında verilen örnek eserleri 4 ses ve 5 ses aktararak çalar.

11.4. HÜZZAM MAKAMI

11.4.1. Hüzzam Makamında Etüt, Seyir ve Eserler

11.4.1.1. Hüzzam makamını açıklar.

11.4.1.2. Hüzzam makamındaki etütleri çalar.

11.4.1.3. Hüzzam makamının seyrini çalar.

11.4.1.4. Hüzzam makamında verilen örnek eserleri çalar.

11.4.1.5. Hüzzam makamında verilen örnek eserleri 4 ses ve 5 ses aktararak çalar.

11.5. SABÂ MAKAMI

11.5.1. Sabâ Makamında Etüt, Seyir ve Eserler

11.5.1.1. Sabâ makamını açıklar.

11.5.1.2. Sabâ makamındaki etütleri çalar.

11.5.1.3. Sabâ makamının seyrini çalar.

11.5.1.4. Sabâ makamında verilen örnek eserleri çalar.

11.5.1.5. Sabâ makamında verilen örnek eserleri 4 ses ve 5 ses aktararak çalar.

12. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

12.1. MÂHUR MAKAMI

12.1.1. Mâhur Makamında Etüt, Seyir ve Eserler

- 12.1.1.1. Mâhur makamını açıklar.
- 12.1.1.2. Mâhur makamındaki etütleri çalar.
- 12.1.1.3. Mâhur makamının seyrini çalar.
- 12.1.1.4. Mâhur makamında verilen örnek eserleri çalar.
- 12.1.1.5. Mâhur makamında verilen örnek eserleri 4 ses ve 5 ses aktararak çalar.

12.2. NİHÂVEND MAKAMI

12.2.1. Nihâvend Makamında Etüt, Seyir ve Eserler

- 12.2.1.1. Nihâvend makamını açıklar.
- 12.2.1.2. Nihâvend makamındaki etütleri çalar.
- 12.2.1.3. Nihâvend makamının seyrini çalar.
- 12.2.1.4. Nihâvend makamında verilen örnek eserleri çalar.
- 12.2.1.5. Nihâvend makamında verilen örnek eserleri 4 ses ve 5 ses aktararak çalar.

12.3. KÜRDİLİ-HİCAZKÂR MAKAMI

12.3.1. Kürdili-hicazkâr Makamında Etüt, Seyir ve Eserler

- 12.3.1.1. Kürdili-hicazkâr makamını açıklar.
- 12.3.1.2. Kürdili-hicazkâr makamındaki etütleri çalar.
- 12.3.1.3. Kürdili-hicazkâr makamının seyrini çalar.
- 12.3.1.4. Kürdili-hicazkâr makamında verilen örnek eserleri çalar.
- 12.3.1.5. Kürdili-hicazkâr makamında verilen örnek eserleri 4 ses ve 5 ses aktararak çalar.

12.4. HİCAZKÂR MAKAMI

12.4.1. Hicazkâr Makamında Etüt, Seyir ve Eserler

- 12.4.1.1. Hicazkâr makamını açıklar.
- 12.4.1.2. Hicazkâr makamındaki etütleri çalar.
- 12.4.1.3. Hicazkâr makamının seyrini çalar.
- 12.4.1.4. Hicazkâr makamında verilen örnek eserleri çalar.
- 12.4.1.5. Hicazkâr makamında verilen örnek eserleri 4 ses ve 5 ses aktararak çalar.